

Стара Загора показа пътя към интелигентна индустриална трансформация на въглищните региони

Четвъртък, 4 Юни 2026

Местна власт, бизнес и финансиращи организации очертаха заедно картата на успешните инвестиции по време на COALition Investment Roadshow на 3 юни

Стара Загора се все повече се утвърждава като иновационен хъб и регион, показващ пътя към интелигентната индустриална трансформация на въглищните региони. Това стана ясно по време на международното събитие **COALition Investment Roadshow**, което се проведе на 3 юни в рамките на Green Transition Forum 6.0.

Събитието бе организирано от Агенция за регионално икономическо развитие – Стара Загора и събра представители на всички заинтересовани страни, свързани с трансформацията на регионите в преход - местна власт, бизнес и финансиращи организации.

От запълване на липси към умно използване на ресурси: новото лице на диверсификацията

Модераторът на събитието д-р Румяна Грозева, изпълнителен директор на АРИР – Стара Загора, представи резултатите от съвместната работа на три европейски региона – **Югоизточен район (България), Западна Македония (Гърция) и Централен район (Румъния)**, които през последните години изграждат **общ модел за развитие, основан на иновации, устойчива енергия и привличане на инвестиции**. В центъра му са разработените **Съвместни планове за действие (Joint Action Plans)** и **Съвместни инвестиционни планове (Joint Investment Plans)** – инструменти, чрез които регионите преминават от анализи и политики към конкретни проектни портфейли, инвестиционни концепции и механизми за привличане на капитал. Основни точки в тях са изграждането на **устойчиви енергийни системи, икономика, основана на иновации и внимание към специфичните предимства на всеки регион и неговите нужди.** Особено внимание се обръща върху човешкия капитал – обучения и въвеждане на нови умения, внедряване на иновации във всички сектори и енергийни системи от ново поколение, включително базирани на водородни технологии

*„**Въглищните региони не са проблемни региони**. Те са енергийни региони, индустриални региони, територии с инфраструктура и ноу-хау, с обучена работна сила и бъдещи хъбове за зелени инвестиции и иновации“, посочи Грозева.*

Д-р Грозева сподели любопитен опит от съвсем скорошно пътуване в Бордо, Франция, свързано с „вкусния“ международен проект SMEOrigin, по който АРИР – Стара Загора също е партньор. Оказва се, че Бордо също е регион в преход – там, обаче, протича трансформация не във въглищната, а във вековната винена индустрия.

„Регионите в преход, независимо дали от въглищна или друга индустрия, която десетилетия или столетия наред им е носила комфорт, срещат едни и същи предизвикателства и имат нужда от една и съща подкрепа“, сподели Грозева.

В дискусията се включи зам.-кметът на Община Стара Загора Радостин Танев, който сподели, че Стара Загора е един от малкото градове, които са разработили подробна стратегия за инвестиции и я изпълняват активно. Тя включва облекчаване на административните процедури за бизнеса и внимание към нуждите на жителите на региона по отношение на кариерно развитие.

По думите на Танев, бъдещите поколения ще имат все по-голямо желание не просто да сменят работодатели през няколко години, но и да сменят изцяло професиите си. В този смисъл икономика, основана на иновации, но и с различни успешни сектори, е един от желаните пътища за развитие на града и региона.

„Стара Загора иска инвеститори, които носят добавена стойност в града“, посочи Танев.

Откъде ще дойдат парите?

Грантовото финансиране е част от успеха, но не може да бъде единствен и достатъчен източник за успешен зелен преход. ***Ключът е в смесеното финансиране – грантове, финансови инструменти и частен капитал***, посочи Грозева. Именно такъв формат предвиждат и разработените инвестиционни планове.

Тезата споделиха и Ива Петкова и Любомир Царев от „ФОНД ФЛАГ“. Те се обединиха около идеята, че успешните проекти трябва да бъдат финансирани от микс от грантове и финансови инструменти. По време на дискусията за приложимостта на грантовото финансиране стана ясно, че то от една страна е недостатъчно само по себе си, а от друга – усвояването му в много случаи се бави поради различни административни причини, вкл. честата смяна на властта през последните години. Такъв е случаят с един от най-големите инструменти – Фондът за справедлив преход, средствата от който към момента са усвоени едва на около 7 %. Един от плановете за „спасяване“ на тези средства е насочването им към финансови инструменти. Затова и според представителите на „ФОНД ФЛАГ“ успешният метод е комбиниране на грантове и други финансови инструменти. Въпреки това, грантовете остават като един от достъпните начини за подпомагане на малки и новостартиращи предприятия, които не могат да си позволят скъпи финансови инструменти и нямат необходимата стабилност, посочи Грозева.

Енергийни иновации в действие: проектът ZAHYR и първата водородна долина в България

Стара Загора се утвърждава като регионален пионер в чистите технологии с проекта за зелен водород ZAHYR (Zagora Sustainable Hydrogen Valley). Мащабната инициатива е на обща стойност 24 милиона евро, под формата на грантово финансиране и частни инвестиции.

Проектът извежда дългогодишната енергийна трансформация на Стара Загора на изцяло ново технологично ниво. Инициативата се реализира под координацията на EXOGEN Hydrogen Solution в рамките на европейската програма Clean Hydrogen Partnership / Horizon Europe.

До 2031 г. ZAHYR предвижда изграждането на инсталации с дневен производствен капацитет от 1 650 кг зелен водород и специализирана зарядна станция. Екологичното гориво ще декарбонизира директно местния транспорт чрез пилотно внедряване в автобусите на градския транспорт в Стара Загора и в логистичен автопарк от 50 тежкотоварни камиона, работещи със средно 80% водородно задвижване.

Какво иска бизнесът?

Този директен въпрос отправи д-р Румяна Грозева към Венцеслав Славов, председател на КРИБ – Стара Загора и изпълнителен директор „Аякс Груп България“ и Светослав Младенов, изпълнителен директор на Smart Solar Technologies АД. Семплият отговор е: предвидимост. И двамата се обединиха около вярването, че облекчаването на административните процедури и сигурността в обявените от властите възможности е ключова за успешните инвестиции. Славов даде пример с процедурата за диверсификация на МСП в регион Стара Загора, финансирана от Фонда за справедлив преход. Множество членове на КРИБ – Стара Загора са кандидатствали, били са одобрени, но заради одит в управляващия орган на процедурата, изпълнението на проектите така и не започва, а цените на предвижданите дейности вече са се увеличили и не отговаят на заявените. Така част от проектите може никога да не стартират, макар изпълнението им да е одобрено на хартия.

В панела, посветен на бизнеса, се включи и финансистът Левон Хампарцумян, който сподели различното си мнение за Зелената сделка и разбирането за устойчивост.

Събитието не премина и без професионални спорове и размяна на противоречиви мнения – особено що се отнася до разбирането за устойчивост и зелени практики. Това бе и едно от най-ценните неща в дискусията – възможността за ясен и открит диалог, за директни въпроси и откровени отговори, дори да не са харесвани от всички по веригата.

Като координатор на българския регионален хъб в проекта COALition, финансиран по програма Horizon Europe, АРИР - Стара Загора има водеща роля в изграждането на партньорства между институции, научни организации, бизнес и инвеститори, както и в разработването на решения, които да подпомогнат дългосрочното икономическо развитие на региона.

Събитието събра представители на европейски институции, инвеститори, финансови организации, публични власти и експерти, за да обсъдят как регионалният потенциал може да бъде превърнат в реални инвестиционни възможности и как съвместните регионални инициативи могат да ускорят привличането на капитал и изпълнението на проекти с висока добавена стойност.

Информацията и снимките са предоставени от АРИР – Стара Загора

ZAHYR
Bulgaria's first Hydrogen Valley — production, mobility & industry, integrated
1,650
Up to 50
6
Scaling Green Hydrogen from Valley to Region

From Concept
EVETOSLAV MLADENOV
CEO and Board Member of Smart
Solar Technologies AD and Director
at Smart Energy Group
COALition

GREEN
TRANSITION